

En iyisi bu raporu okumayın

 gaziantep27.net/en-iyisi-bu-raporu-okumayin

Ebru Kont

September 10, 2025

Cinsiyet Eşitliği İzleme Derneği (CEİD), CEİDizler Projesi kapsamında hazırlanan “Eğitimde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Haritalama ve İzleme Çalışması: 2021-2023 Güncellemesi” raporunu kamuoyuyla paylaştı.

Rapora göre, pandemi sonrası öğrenme kayıpları, yoksulluk, dijital uçurum ve erken yaşta evlilikler, özellikle kız çocuklarının eğitime erişiminde en büyük engeller olarak öne çıktı. Zorunlu eğitim çağındaki yaklaşık 221 bin 739 kız ve 220 bin 904 erkek çocuğu eğitim sürecine hiç dahil olmadı.

Kız çocukları eğitimden neden kopuyor?

Araştırma, kız çocuklarının eğitimden ayrılmasında cinsiyet ayrımcılığına dayalı nedenlerin öne çıktığını ortaya koydu. Ev içi iş yükü, erken yaşta evlilikler ve ailelerin kız çocuklarını eğitimden uzak tutması en önemli sebepler arasında yer aldı. TÜİK verilerine göre, 2021 yılında gerçekleşen resmi evliliklerin %2,3’ü 16-17 yaş grubundaki kız çocuklarını kapsarken, aynı yaş grubunda erkeklerde bu oran sadece %0,1 oldu.

Ayrıca, hem eğitim hem de istihdamda yer alamayan kadınların oranı %30,1 ile erkeklerin (%16,2) neredeyse iki katına ulaştı.

Yoksulluk ve dijital uçurum derinleşiyor

CEİD raporunda, yoksul çocukların kötü beslenme ve gıdaya erişim sorunlarının ekonomik kriz ve gelir eşitsizlikleri nedeniyle arttığına dikkat çekildi. Yoksul kategorisindeki kadınların %20'sinin okuma yazma bilmediği tespit edildi. Uzaktan eğitim sürecinde dijital araçlara erişimdeki eşitsizlikler de kız çocukları ve kadınların erkeklerin gerisinde kalmasına yol açtı.

“Gelir eşitsizlikleri ve okulların imkanlarının sınırlılığı nedeniyle devlet okullarındaki öğrenciler, özel okul öğrencilerine göre iki kat daha fazla öğrenme kaybı yaşadı” denildi.

Üniversitelerde cinsiyet ayrışması sürüyor

Yükseköğretimde kadınların net okullaşma oranı erkeklerden yüksek olmasına rağmen, bölüm bazlı cinsiyet ayrışması devam ediyor. Kadın öğrencilerin üniversite genelindeki oranı %49 iken, mühendislik bölümlerinde bu oran %21,3, bilişim teknolojilerinde ise %24,5 ile sınırlı kaldı. Türkiye’de her 10 erkek öğrenciye karşılık sadece 3 kadın programlama yapabiliyor.

STEM alanında ise ücret farkı dikkat çekti. Kadınların kazançları erkeklere kıyasla ortalama %14,7 daha düşük oldu.

Karar mekanizmalarında kadınlar yok denecek kadar az

Raporda, eğitim kurumlarında kadınların yönetici konumunda yeterince yer almadığı vurgulandı. 2024 itibarıyla Türkiye’deki 202 üniversitenin sadece 19’unda kadın rektör görev yapıyor. Bu oran yüzde 9,4 seviyesinde kaldı.

Politikalara acil ihtiyaç var

Raporda ayrıca, MEB’in taşınmalı eğitime ilişkin yönetmelik değişikliğinin, uzak köylerde yaşayan kız çocuklarının eğitime erişimini olumsuz etkileyebileceği uyarısı yapıldı. Ayrıca ÇEDES Projesi ve okul öncesinde mescit zorunluluğu gibi uygulamaların laik eğitim anlayışıyla çeliştiği eleştirisi dile getirildi.

Sonuç bölümünde ise şu çağrıya yer verildi:

“Okullar açılırken tablo açıkça gösteriyor ki kız çocuklarının eğitim hakkı için toplumsal cinsiyet eşitliği odaklı politikalara ihtiyaç var. Yoksulluğun ortadan kaldırılması, erken yaşta evliliklerin engellenmesi, dijital eşitsizliklerin giderilmesi, kız çocuklarının eğitime devamlılığının sağlanması, cinsiyetçi meslek kalıplarının kırılması ve kadınların karar mekanizmalarındaki temsiliyetinin artırılması acil konular olarak öne çıkıyor.”